

**mgr Kamil Łakomy**

**Tytuł rozprawy doktorskiej: „Środowisko jako przedmiot ochrony prawnokarnej”**

### **STRESZCZENIE**

Rozprawa doktorska dotyczy pojęcia środowiska jako przedmiotu ochrony w polskim prawie karnym materialnym. Podjęcie wskazanej problematyki uzasadnione jest tym, że na tle obowiązującego stanu prawnego, nie doszło dotąd do kompleksowego i spójnego ujęcia tego przedmiotu ochrony prawnokarnej. Zagadnienie to należy uznać za istotne, z uwagi na coraz to liczniejsze stanowienie norm prawnych (w tym prawa karnego), których celem jest ochrona poszczególnych składników środowiska. Konieczne jest bowiem ukształtowanie regulacji, które zapewnią odpowiedni stan środowiska jako podstawy bezpiecznej i harmonijnej egzystencji oraz jego rozwoju. Jednocześnie, w tym zakresie widoczna jest zależność prawa karnego od prawa ochrony środowiska, wyznaczającego standard dopuszczalnej ingerencji w to dobro prawne.

Problemy badawcze podejmowane w ramach dysertacji koncentrują się wokół rozumienia pojęcia środowiska w polskim prawie karnym oraz – w niezbędnym zakresie, zdeterminowanym szczegółowymi pytaniami badawczymi – ochrony tego dobra prawnego, z uwagi na jego złożoną specyfikę. Główny problem badawczy stanowi natomiast kwestia tego, jak ujmowane jest środowisko jako przedmiot ochrony w polskim prawie karnym i jaka jest jego treść. W tym celu sformułowana została główna hipoteza badawcza, wyrażająca się w twierdzeniu, że środowisko nie jest ujmowane jako kompleksowy i jednorodny rodzajowy przedmiot ochrony prawnokarnej jako całość (kompleks). Pod tym pojęciem należy rozumieć raczej poszczególne elementy (składniki) otoczenia, o pochodzeniu przyrodniczo-biologicznym, ożywione lub nieożywione, w tym w formie przekształconej w wyniku działalności człowieka.

Analiza podzielona została na pięć zasadniczych rozdziałów, poprzedzonych wstępem i spuentowanym zakończeniem. Pierwszy rozdział dotyczy treści pojęcia środowiska w prawie międzynarodowym i konstytucyjnym. W drugim rozdziale poruszona została problematyka dotycząca reżimów odpowiedzialności prawnej w ochronie środowiska i ustalenia tego, jak determinują one rozumienie tego dobra prawnego. Trzeci rozdział został poświęcony treści pojęcia środowiska w międzynarodowym i europejskim prawie karnym, z uwzględnieniem

prawa unijnego. Rozdział czwarty i piąty dotyczą *stricte* problematyki środowiska jako rodzajowego przedmiotu ochrony w prawie karnym. W rozdziale czwartym analiza prowadzona jest z perspektywy przedmiotu regulacji aktu prawnego, w którym stanowione są przestępstwa przeciwko środowisku. Z kolei w piątym rozdziale perspektywa badawcza polega na analizie specyfiki ustawowych znamion rodzajowych typów przestępstw przeciwko środowisku.

Rozważania podjęte w ramach rozprawy pozwalają na stwierdzenie, że środowisko jako przedmiot ochrony prawnokarnej jest pojęciem niejednorodnym i otwartym. Jego znaczenie w ujęciu kompleksowym (holistycznym) nie jest możliwe do ustalenia. Pod pojęciem środowiska w kontekście rodzajowego przedmiotu ochrony należy raczej rozumieć poszczególne składniki (komponenty) otoczenia człowieka, o pochodzeniu przyrodniczo-biologicznym, w postaci ożywionej lub nieożywionej, w tym przekształcone wskutek działalności ludzkiej. Ponadto, w ramach prawnokarnej ujęcia środowiska *de lege lata* należy uwzględniać także normy postępowania określające zasady ingerencji, eksploatacji, przetwarzania bądź szerzej wykorzystania zasobów naturalnych otoczenia człowieka. Wówczas głównym przedmiotem ochrony prawnokarnej nie jest środowisko jako dobro prawne, lecz zapewnienie przestrzegania norm o charakterze techniczno-porządkującym (z reguły o rodowodzie administracyjnym), które regulują zasady postępowania z poszczególnymi elementami środowiska.